

Screening kolorektálního karcinomu v České republice v roce 2022

Colorectal cancer screening in the Czech Republic in year 2022

Š. Suchánek

Ústav gastrointestinální onkologie, Interní klinika 1. LFUK a ÚVN Praha

Vážené kolegyně, vážení kolegové, letošní rok byl pro Národní program screeningu kolorektálního karcinomu (KRK) v České republice významný z několika důvodů. Nejdůležitější je dle mého názoru výsledek analýzy epidemiologických trendů KRK standardizovaných na evropskou populaci. Po 20 letech trvání programu (2000–2020) došlo k významnému snížení incidence (30,6 %) a zejména mortality (44,6 %) tohoto onemocnění. Zároveň bylo během posledních 15 let (2006–2021) provedeno 426 tisíc preventivních koloskopí a u 161 tisíc pacientů (37,7 %) byly odstraněny adenomové polypy, z nichž v téměř polovině případů (42 %) šlo o adenomy pokročilé. Příznivou zprávou je také zastoupení časných stadií I (46 %) u diagnostikovaných karcinomů, které mohou být kurativně odstraněny.

Další významná změna byla organizační, neboť došlo k úpravě akreditace pracovišť pro screeningovou kolonoskopii. Tento krok byl iniciován změnou zákona č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách), s účinností od 1. 1. 2022. Konkrétně šlo o vložení § 113a–113e, které stanovují, že

screening v rámci screeningového programu může provádět pouze poskytovatel, kterému byl udělen statut screeningového pracoviště. Proto Ministerstvo zdravotnictví vydalo výzvu k podání žádosti o udělení statutu pracoviště pro screeningovou kolonoskopii, kde bylo definováno minimální technické a přístrojové vybavení, personální zabezpečení, počty provedených vyšetření za rok, související péče a v neposlední řadě i parametry kontroly kvality (datového auditu). Novinkou je délka platnosti statutu, která byla prodloužena na 5 let v případě splnění indikátorů kvality při datových auditech.

Toto číslo obsahuje dvě vlastní práce, které vycházejí z Registru preventivních kolonoskopí (Registr). Mgr. Chloupková z Ústavu zdravotnických informací a statistiky ČR se se spoluautory zaměřila na hodnocení výkonnosti 188 pracovišť pro screeningovou kolonoskopii v roce 2021 na základě indikátorů kvality [1]. Procento pracovišť splňujících parametry se liší dle indikátoru a pohybuje se v rozmezí 83,6–94,7 %. Lze předpokládat, že v letošním roce se zvýší na 100 %, neboť tyto indikátory budou podkladem datového auditu.

MUDr. Cyrany a kolegové analyzovali Registr z hlediska velikosti polypů ve vztahu k individualizaci vysazení anti-koagulační terapie před preventivní koloskopí [2]. Dle výsledku analýzy by tato terapie měla být vysazena u osob s pozitivním TOKS, pokud jsou starší 60 let a/nebo mužského pohlaví. Oproti tomu je ale stále nutné kalkulovat individuální tromboembolické riziko při vysazení antikoagulační terapie dle konkrétní indikace.

Věřím, že Vás aktuální číslo zaujme, a přeji inspirativní čtení.

Literatura

1. Chloupková R, Ngo O, Suchánek Š et al. Program kolorektálního screeningu v České republice – hodnocení výkonnosti center za rok 2021. *Gastroent Hepatol* 2022; 76(5): 379–385. doi: 10.48095/ccgh2022379.
2. Cyrany J, Hejčmanová K, Chloupková R et al. Je možné individualizovat vysazení antikoagulační terapie před preventivní koloskopí? *Gastroent Hepatol* 2022; 76(5): 386–391. doi: 10.48095/ccgh2022386.

doc. MUDr. Štěpán Suchánek, Ph.D.

koeditor sekce

Gastrointestinální onkologie

stepan.suchanek@uvn.cz

ESSENTIALE®

Pro podporu přirozené regenerace jater¹

- Obsahuje esenciální fosfolipidy se 3 mechanismy podpory funkce jater¹:

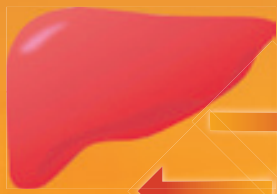
1. urychluje obnovu jaterních buněk,
2. zlepšuje jejich funkci,
3. podporuje jejich regeneraci.

- Určen pacientům se subjektivními obtížemi při toxicko-metabolickém poškození jater a při hepatitidě.¹

PROGRESE NEALKOHOLOVÉ TUKOVÉ CHOROBY JATER²

Zdravá játra

Ztukovatělá játra

Fibróza jater

Jaterní cirhóza

ZKRÁCENÁ INFORMACE O PŘÍPRAVKU

NÁZEV PŘÍPRAVKU: ESSENTIALE FORTE 600 mg tvrdé tobolky

LÉČIVÁ LÁTKA: Phospholipida sojae desoleata 600 mg v 1 tobolce. **INDIKACE:** Pro zlepšení subjektivních obtíží, jako je ztráta chuti k jídlu, pocit tlaku v pravém epigastriu v důsledku toxicko-metabolického poškození jater a při hepatitidě. Přípravek je určen pro dospělé a mladistvé od 12 let (s těl. hm. přibližně 43 kg a vyšší). **DÁVKOVÁNÍ:** Jednotlivá dávka: 1 tvrdá tobolka. Celk. denní dávka: 3x denně 1 tvrdá tobolka. Délka podávání přípravku není časově omezena. Přípravek nemají užívat děti do 12 let. **KONTRAINDIKACE:** Hypersenzitivita na léčivou látku, sóju, arašidy, nebo na kteroukoli pomocnou látku přípravku. **ZVLÁŠTNÍ UPOZORNĚNÍ:** Léčba přípravkem nemůže zabránit poškození jater v důsledku užívání škodlivých látek (např. alkoholu). Pokud je při léčbě pozorováno zlepšení subj. známek stavu, je podpůrná léčba fosfolipidy ze sójových bobů opodstatněná. Pac. má být upozorněn, aby v případě zhoršení příznaků nebo výskytu jiných nejasných příznaků konzultoval lékaře. Sójový olej obsažený v přípravku může u citlivých jedinců vyvolat závaž. alerg. reakci. Obsahuje malé množství alkoholu, méně než 100 mg v 1 dávce. **INTERAKCE:** Možná je interakce s antikoagulanty, dle nutnosti upravit dávku antikoagulantů. **TĚHOTENSTVÍ A KOJENÍ:** Užívání během těhotenství se nedoporučuje bez lékař. dohledu. Nedoporučuje se užívat v období kojení. **ÚČINKY NA SCHŮPNOST ŘÍDIT A OBSLUHOVAT STROJE:** Přípravek nemá žádný vliv. **NEŽÁDOUCÍ ÚČINKY: Neznámá frekvence:** Alerg. reakce, jako je exantém nebo rash a kopřivka. Pruritus. Žaludeční obtíže, průjem a výskyt měkké stolice. **PŘEDÁVKOVÁNÍ:** Užití dávky vyšší než doporučené může vyvolat nežád. účinky s vyšší mírou intenzity. **VELIKOST BALENÍ:** 30 tobolek. **DOBA POUŽITELNOSTI:** 2 roky. **UCHOVÁVÁNÍ:** Při teplotě do 25 °C ve vnitř. obalu. **DRŽITEL ROZHODNUTÍ O REGISTRACI:** Opella Healthcare Czech s.r.o., Evropská 846/176a, 160 00 Praha 6, Česká republika. **REGISTRAČNÍ ČÍSLO:** 80/308/13-C. **DATUM POSLEDNÍ REVIZE TEXTU:** 17. 9. 2021. Přípravek je volně prodejný a není hrazen z prostředků veřejného zdravotního pojištění. Před výdejem či podáním se seznáme s úplnou informací o přípravku.

1. SPC přípravku Essentiale® forte [online]. SÚKL [cit. 20-12-2021]; www.sukl.cz.

2. Upravené podle Non-alcoholic Fatty Liver Disease (NAFLD) [online]. FX Medicine [cit. 19-04-2021]; https://www.fxmedicine.com.au/content/non-alcoholic-fatty-liver-disease-nafl

Určeno pro odbornou veřejnost. MAT-CZ-2100364 - 4.0 - 02/2022